

PÅL BRIMMICA.

Utdrag av "England i krig" av Hjalmar Branting.

Av nasjonens utvandrings Norden har alltid England stått vårt hjerte nærmest, og flere av oss sine vet vi nok at dette ser ut over. Ofte har vi hatt grunn til kritikk av vår ånd på den annen side av Nordisjen, men likevel er vårt grunnsyn det samme som hans. Som motgift mot den tyske propaganda sender vi derfor følgende kapittel i en bok av en svensk forfatterinne der i våre år i England:

England gikk ut av verdenskrigen med det første forsett at krigens tid skulle være forbi i historien. Fredsviljen som alltid hadde hatt dypt røtter i folketsjelen, hadde endelig fått fast grunn å hvile på med en praktisk oppgave. I dette som stadig blev større, begynte man å kreve at oppreisning av verdensfreden var et viktigere utgangspunkt for politikk, enn rent en politisk og militær. Verdensansvarlighets, den internasjonale solidaritet, den vokste frem av en lang og smertefull prosess.

Men det var ikke nasjonens ånd som berørte pris det gjaldt, ja, ikke engang var de rett prinsipielle elementer viste dette seg senere, for det var en sunn: det engelske folk var ikke med held belagt til åpen å lytt for andre interesser enn de som angikk den menneskelige utvikling, den internasjonale rettet og det hele fredsprinsippet. De stod i den retning, vilde sannsynligvis ha vært vil ure og selvrigt triss, ialfall i den radikale, litt "nye" krets. Men nasjonens vokste opprøps rettet ble det mot denne åndens samvittigheten. Den var et plattland, og den nye tidens engelskmenn betraktet som resultatet av en slik lidelse og synd, det nye høyere livsprinsipp som ble et uttrykk i hans bevissthet som en selvstendig element der står åpen for alle civilisasjonen. Kunstige netop fordi denne bevissheten var så frisk og så dyrt kjøpt, blev indignasjonen så meget heftigere mot dem som søkte å hemme den nye utviklingen. De var som drevet for dem som hadde ansvaret for England politisk front og som personlige grunde gjorde front mot England, å ikke oppmuntre på sin krigsappell. Der var i den engelske folketsjelen tenket og tilknyttet i.e., en oppriktig interesse og krav om å ville ofre for å bli en rettferdig og forstille, en sterkt syndertjenelse og en sterkt ansvare følelse, en ny respekt og oppriktighet for andre folk og deres rett, og en ånd som en freid i den friske sammenslutningens ånd. I krigens tid fra nasjonens storm, flammene det lyset op i lys i.e., og selv de som hadde viet sitt liv til å preke den mest ytterliggende passivisme og som hadde fornektet krigens berettigelse under alle omstendigheter, måtte med bløddens hjerte si seg selv, at det første offer de hadde å gi var sin livslyst overbevisning. Englands pasifister, de minst realpolitisk følende av alle, fant plutselig den paradoksale forskjellen mellom den ekte fredsønsker som gir livet for fremtidens fred, og den ekte som vil ha fred fordi den ikke vil slåss.

Det betyr slett ikke at den spirende følelsen for verdensforpliktelse og menneskelig rettferdighet i et blunk klarte å fri seg, slett og tvilsom overkritisk belastning, så den blev til en dahl dyshere. Så fort går det ikke. Fredsviljen var snarest en uklar blanding av enkleste bekvemmelighet og virkelig lidelse. Hvor klarer ikke dette som en norsk ånd. Og som vedrørende var bygget på blannede motiver, opp om at det klarer sig parret med virkelig tro på fredens ånd. Denne blanding av følelser blev skjebnesvanger. Det utvilsomt utgangspunkt motviljen mot krig - lammet hode loevnen og fjernet det realpolitiske klarsynet, som en del internasjonale fredsønsker ville vært i stand til å se. Men det var ikke for noen

for oss kunne si at den verden idag ville det vært bedre om England sluttet ikke hadde vært erobret av sitt angrende freasidat. Om dette selvsagt ikke hadde innvirket, om England var blitt ledet av helt nasjonalegoistiske motiver, ville det langt tidligere ha gjort front mot den tyske angrepspolitikk. Internasjonalt og de foregående års strev for å skape forståelse i Chamberlains "appeasement" var bare unnlige, fordi forstemningene hadde støttet seg til den politiske mer-
 sante freasvilje hos store deler av folket. Chamberlain behøvet ikke engang søkere opinionen om den ville med: svaret var gitt. Hans poli-
 tikk-syntese å samle alle Gushes, men hadde tross freader til å ville
 angri krigens freasviljen var sikkerlig åpenbar. Men hvor stor del av
 den skyldes den foran lovpriste internasjonale samvittigheten? Hvor
 stor del var virkelig idealitet.

Kanskje ligger svaret i keltensinnens heitige stvingning da det blev klar at nasjonen ikke bare skulle å vinne igjen rett som
 var tapt, men også utset den som den menneskelig utvikling som England
 utlåst, de internasjonale rettsprinsipper det mente var hellige. I denne
 forbindelse må man huske på at det ikke engang ved utbruddet av krigens
 var det klart for Chamberlain og Imperiet at utset i sin eks-
 sistens. Stort sett var en slik tankeløshet fremmed for Englands
 folk til og med i tiden for de første verdenskrigsstrømsene. Det var
 nemlig det for de politiske underrettede, de hadde for sin oppvokning
 og krigsvilje i de siste årene hatt et annet og en annen grunnlag. Men
 da spørsmålet her gjelder de brude lag i det engelske folk, så man
 kanskje den betydningsfulle kjennsgering at for disse enkelte mennesker
 var det virkelig en "hellig krig" som valde dem til våpen. Oppvokningen
 kom sent. En kostbar, kanskje en værdiløs tid var gått tapt i en over-
 flødig kamp mot skjebnen. Og når de tilslutt etter alle sine skuffelser
 ikke bare aksepterte krigens, men selv for freasprinsippet om
 den slik, betragte dette som et prinsipp og den ansvarfølelsen til
 det velst mere enn den personlige lykken. Dette kan være vært i huske
 når en skal forstå Englands "politisk" folk.

Fasismen, fasismen og deres halvbror bolsjevismen talar
 gjerne i rørende overensstemmelse om at de bygger opp en ny verden, de
 freastiller sig som en ung kjepe som har brukt kjennsgering og vakk-
 de mindringer og åpner veien for en lykkeligere tid. Som motsætning til
 dette "nye" stiller man det gamle plattskitiske England. Det har seg
 der som en syndebukk og enselig eksponent for den realistiske nasjon-
 litetspolitikken, som hele verden har ment var den eneste tenkelige så
 lenge der har vært stater der har drevet politikk. Imperialismen, den
 krasse realpolitikken, føres idag av diktatorstatene som den for hundre
 og femti år siden blev ført av Frankrike under Napoleon. Slike sjalvi-
 nisme, samme heltegyrkelse, samme hånførelse hos de unge skarer som tre-
 ver romantikk og martyrisme, samme svalmende stormilid av hat og bitter-
 het mot England. Den gamle de engender verden er ikke nyere enn noen
 annen erobrer-tanke siden tidenes begynnelse, der de statsmenn kan ha
 fortrin og feil som alle andre statsmenn, og når deres tid er come,
 blir de erstattet av noe nytt. Det virkelig nye, det som kan være om
 den tid som Tennyson så vokse ut av Napoleons-krigen.

When the war-drums throb no longer and the battle-flags are
 furled

in the Parliament of man, the Asderation of the World,

det finnes i England i menneskenes sind. Det er frukten av verdenskri-
 gen, av lidelsen og av selvsprøvingen. Det er av den mentalitet som er
 uundgøelig der skal skapes en forståelse mellom folk i frihet, - det
 prinsipp som mere og mere legges til grunn for det smidige og bevegeli-
 ge system som heter det britiske imperium, og som peker frem mot en uni-
 versell ansvarfølelse og et universelt fellesskap. Idag står og faller
 dette prinsipp med England. I en verden hvor det enda ikke har nådd
 frem til noen anerkjennelse, kan en enkelt stat ikke bygge sin sikker-
 het. Og derfor ikke England vil avsluttes som et defaitistisk land, der
 ikke er istand til å bevare sin egen og andres selvstendighet, så det
 stadig føre sin nasjonale politikk, sin selvnevdelsespolitikk, sin sikker-
 hetpolitikk, men derfor behøver det ikke gi avkall på sine idealer, og
 den dag da verden er i den for frihet og likestilling vil det britiske

målet på forskjellige veier. Sinclair-liberalernes drøm om et verdensforbund overlevet Folkeforbundets fall. De ser i det en mulighet for å søkte i illusjonen om nedrustning en sikkerhet mot våpnenes vold, de konservative fortsatte sitt evige strev med å forene en hederlig fred med de nasjonale mål. Gjennom de skiftende forsøk så man stadig tydeligere den forsonlige vilje i motsetning til de tyske krav. Først etter noen tvil om at ingen ettergivnenhet vilde tilfredsstillte nazismens ledere - hvad de siktet på var jo en underkust verden - først da kunde det engelske folket samles til den krigen som ingen ønsket. Nedrustningsarbeidet hadde sviktet, Folkeforbundet hadde sviktet. Alt lenge hadde Churchills röst advarende og sannspådd, forutsagt de mål den tyske politikken siktet mot, hans var likesom røsten fra president Benes en röst i ørkenen. Da var man kommet til det punkt da koloniminister Eden under erfaringene i de bitre aprildagene kunne uttrykke sig slik: "Dette er mere enn en strid mellom ulike interesser, det er en strid mellom ulike verdener. Der er ikke plass for begge. En av dem må bestå i enten den tyske underkastelseslære, eller vår egen doktrine om likestilling og frihet."

Krigens England var fremdeles fredens England. Lady Bonham-Carter sa: "Jeg tror at sivilisasjonens siste time vil slå den dag da menneskene ikke lenger kan ofre sin materielle verden - til og med livet - for åndelige verdier." Men Sivilisasjonens siste time har ikke slått. Og det freidsideal som er vokset frem av Englands dystre historie som en hvit valmue av en blodaker, er en levande virkelighet og skal ikke dø.

SKRIV DRT AV OG SPRED DET VIDERE.